

Piet Boer: 'Als coöperatie worden we afgerekend op weidegang'

Keuzevrijheid nu voorop bij FrieslandCampina

Het coöperatiebestuur van FrieslandCampina probeert dit najaar de handen van de leden op elkaar te krijgen voor haar duurzaamheidsprogramma. Weidegang – in eerste instantie verplicht, nu vrijwillig – is het belangrijkste onderdeel. Maar de leden zullen op meer fronten aan de slag moeten. Een volledig overzicht van alle maatregelen die straks gaan meetellen, krijgen ze echter nog niet.

De leveringsvoorwaarden van FrieslandCampina – het Foqusprogramma – bestaan uit vier pijlers: melk, koe, productieproces en omgeving. Aan de laatste drie onderdelen wil het coöperatiebestuur met ingang van 2012 de verschillende onderdelen koppelen die binnen het duurzaamheidsprogramma vallen (zie figuur 1). Hiermee wordt Foqus opgewaardeerd tot Foqus planet. Verantwoord medicijngebruik valt bijvoorbeeld onder koe en weidegang onder omgeving. Door het toevoegen van deze onderdelen kan een lid maximaal 149 punten scoren.

De duurzaamheidspunten vallen bijna allemaal in de categorie extra. In totaal zijn er 19 punten in deze categorie te halen. Het behalen van deze extra punten is van belang voor de classificatie Excellent, Goed, Voldoende en Onacceptabel (zie figuur 2). In tegenstelling tot het huidige Foqus-programma moeten leden ook in de categorie Extra punten gaan scoren. In het voorstel ligt de lat nog niet zo hoog, want het gaat om 1 punt van de 19 punten om

bijvoorbeeld een Voldoende te scoren. En 2 punten voor Goed.

Kiezen tussen eisen

Het bestuur van de coöperatie geeft aan dat de exacte grenzen van het aantal te behalen punten per classificatie nog officieel moet worden vastgesteld. Binnen Foqus behouden melkveehouders wel de vrijheid om te kiezen waarmee ze aan de slag gaan. Desondanks dwingt Foqus planet op deze manier maatregelen af die door de leden uitgevoerd moeten worden. Welke maatregelen dat zijn, mogen de leden zelf bepalen.

Alleen krijgen de leden daar op de afdelingsbijeenkomsten nog geen volledig inzicht in. Net als richting de pers zullen de besturen van de afdelingen slechts met enkele voorbeelden komen. Op de site worden nu bijvoorbeeld energiebesparende maatregelen genoemd (voorkoeler, warmteterugwinning), het volgen van een cursus rondom diergezondheid of het toepassen van weidegang. De leden hebben

nog geen zicht op de complete lijst van maatregelen die mee gaan tellen. Die is al wel opgesteld, maar komt pas op tafel na de bijeenkomsten met de afdelingen. Directeur coöperatiezaken Atze Schaap: „De 210 leden binnen onze districtsraad gaan bepalen hoe het er precies uit komt te zien.“

Weidegang vrijwillig

Alle maatregelen die samenhangen met het duurzaamheidsprogramma worden binnen Foqus planet gewaardeerd met 1 punt. Waarom er geen verschil wordt gemaakt, is niet duidelijk. De bestuurders van de coöperatie geven zelf wel aan dat het ene onderwerp zwaarder weegt dan het andere. Vice-voorzitter Piet Boer benadrukt dat weidegang hét onderdeel is binnen het programma. „Daar worden we als coöperatie op afgerekend in de maatschappij. De andere onderdelen binnen het duurzaamheidsprogramma hebben geen waarde als we niets aan weidegang zouden doen“, aldus Boer.

	Melk	Koe	Productieproces	Omgeving	Totaal
Essentieel	9	19	4	1	33
Standaard	54	26	13	4	97
Extra	5	5	1	8	19
Totaal	68	50	18	13	149

Figuur 1. Het bestuur van de coöperatie stelt bovenstaande verdeling van punten voor binnen het nieuwe Foqus planet.

In eerste instantie wilde het bestuur weidegang verplicht stellen. Daar kwam veel kritiek op van de leden. Nu is de inzet van het bestuur om leden via premies te stimuleren tot weidegang. De doelstelling blijft hetzelfde: handhaven van het huidige niveau. Ook de definitie van weidegang is hetzelfde gebleven: melkkoeien 120 dagen lang zes uur in de wei. Of dat qua dierenwelzijn ook het beste is, is geen discussiepunt binnen het bestuur. „Onze definitie is helder en goed voor de vermarktting. Daar houden we aan vast”, aldus Boer.

Om tegemoet te komen aan de kritiek van leden dat niet iedereen aan weidegang kan doen ook al zouden ze willen, is er ook deelweidegang mogelijk. Dat houdt in dat melkveehouders een kwart van hun dieren, dus niet alleen de melkkoeien, 120 dagen weiden.

Controle op weidegang

Om aan het eind van het weideseizoen te kunnen bepalen of een lid voldoet aan de

voorwaarden voor (deel)weidegang, vullen alle leden aan het begin van het jaar een verklaring in met hun intentie. Aan het eind van het seizoen krijgen de leden de vraag of ze hun intentie hebben waargemaakt. Onvoorziene omstandigheden kunnen er bijvoorbeeld toe leiden dat de koeien minder buiten zijn geweest.

Om te kunnen vaststellen of de verklaring overeenkomt met de werkelijkheid, zullen gedurende het seizoen een aantal waarnemingen plaatsvinden, geeft Atze Schaap aan. Dat zal gebeuren door de eigen buitendienst en Qlip. Schaap erkent dat het geen intensieve controle is, omdat de buitendienstmedewerkers gemiddeld slecht eens in de twee jaar op een ledenbedrijf komen. „Wat zeker niet zal gebeuren is dat de RMO-chauffeur er een administratietak bij krijgt”, aldus Schaap.

Financiering weidegang

De onderneming stelt zich garant voor 45 miljoen euro per jaar om de weidegang te

stimuleren. Voor 100 kilo melk komt dat neer op 50 cent weidepremie. Een verhoging met een factor tien ten opzichte van de huidige premie. Die 50 cent is een bedrag waar leden niet meer aan kunnen tornen.

Dat is anders bij de financiering van deelweidegang. Daar staat een vergoeding van 12,5 cent voor per 100 kilo melk. Die vergoeding kan door de leden nog wel worden bijgesteld, omdat deze regeling binnen de garantieprijs valt. Ieder lid betaalt hier aan mee. Het gaat om 180 euro per 600.000 kilo geproduceerde melk.

Om aan te geven om welke bedragen het werkelijk gaat, rekende FrieslandCampina voor dat in 2011 een bedrag van 33 miljoen uitgekeerd zou moeten worden aan de leden. Dat betekent dat 73 procent van de geproduceerde melk van FrieslandCampina-leden onder de definitie weidegang valt. De kosten van de weidepremie hebben invloed op het uiteindelijke financiële resultaat van de onderneming en daarmee op de nabetaling. Desondanks weerlegt Piet Boer dat het een cadeautje is uit eigen ►

Weidegang is hét onderdeel binnen het programma. „Als we niets aan weidegang zouden doen, hebben andere onderdelen geen waarde”, aldus Piet Boer.

Figuur 2. In de score classificatie wordt de categorie Extra opgenomen. Op dit moment zit 70 procent van de leden in de categorie Goed, 10 tot 15 procent in Excellent en de rest in de categorie Voldoende. Een enkeling verkeert in de categorie Onacceptabel.

	Excellent	Goed	Voldoende	Onacceptabel
Essentieel	100% gehaald	100% gehaald	>98%	<98%
Standaard	100% gehaald	95% gehaald	90-95% gehaald	<90% gehaald
Extra	25% van de extra punten	10% van de extra punten	5% van de extra punten	Geen minimum
Tijdspanne	5 jaar	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gevolg	1. Foqus bonus 2. Beoordeling 1x 36 mnd	1. Foqus bonus 2. Beoordeling 1x 24 mnd	1. Geen bonus 2. Verbetering <6 mnd	1. Geen bonus 2. Melkweidegang

Figuur 3. De urgentie van duurzaamheidsthema's op weg naar 2020, zoals het bestuur van FrieslandCampina dat vandaag ziet. De volgorde kan in de loop van de jaren veranderen door onder andere maatschappelijke discussies.

DOCUMENT

Het volledige duurzaamheidsprogramma van FrieslandCampina, Foqus planet, is te lezen op www.melkveemagazine.nl

zak. „Door de discussie over de verplichting van weidegang binnen onze coöperatie is het onderwerp ook bij onze afnemers gaan spelen. Daardoor kunnen we ook een extra bedrag uit de markt halen.“

Diergezondheid verplicht

Waar weidegang een vrijwillige keuze blijft, geldt voor diergezondheid als enige onderdeel binnen het duurzaamheidsprogramma wel een verplichting. Een verplichting die bovendien op 1 januari 2012 al in zal gaan als de leden instemmen met het duurzaamheidsprogramma. Vanaf 1 januari moeten de leden beschikken over een bedrijfsgezondheidsplan en een bedrijfsbehandelplan. Het bedrijfsgezondheidsplan stelt de melkveehouder samen met zijn dierenarts op. Het moeten alleen wel dierenartsen zijn die voldoen aan bepaalde eisen. Op dit moment loopt er nog een discussie omtrent die eisen, waardoor de tijd begint te dringen. Vraag is of dat voor 1 januari allemaal gaat lukken. Het plan is een inventarisatie van onder andere het medicijngebruik en de gezondheidsstatus van de dieren en een lijst met verbeterpunten. Jaarlijks evalueert de melkveehouder met de dierenarts dan wat de vooruitgang is. In het verlengde van het

bedrijfsgezondheidsplan ligt het bedrijfsbehandelplan. Dit wordt door de dierenarts opgesteld en is een concrete leidraad voor het behandelen van ziektes, waaronder klinische mastitis, klauwaandoeningen en melkziekte.

Diergezondheid populair

Het doel van beide plannen is om inzichtelijk te krijgen welke problemen er spelen op een bedrijf. Het medicijngebruik zal bijvoorbeeld door de dierenartsen worden vastgelegd in een landelijke database op basis van dierdagdoseringen. Op die manier wordt voor FrieslandCampina duidelijk welke bedrijven veel medicijnen gebruiken. Daar zal actief actie op worden ondernomen om het medicijngebruik naar beneden te krijgen. Leden zullen hier niet verplicht worden om bepaalde maatregelen te nemen. Door actief met die melkveehouders aan de slag te gaan en instrumenten en adviezen ter beschikking te stellen, verwacht het coöperatiebestuur uiteindelijk wel de doelstellingen te halen. De belangrijkste is om het antibioticagebruik terug te brengen naar het niveau van 1999. De leden willen er zelf ook mee aan de slag, want er hebben zich al vierduizend leden aangemeld voor de studiegroepen. Naast weidegang en diergezondheid zijn er

binnen Foqus planet ook nog punten te halen met een lagere uitstoot van methaangas, energiebesparing en biodiversiteit.

Melkveehouders met een hoog medicijngebruik worden actief ondersteund met advies.

Stemmen voor 3 jaar

Het duurzaamheidsprogramma is opgebouwd uit drie blokken van drie jaar en loopt tot 2020. Waar de leden op de najaarsbijeenkomsten over stemmen, beperkt zich in eerste instantie tot de eerste drie jaar. Om de drie jaar wordt de voortgang geëvalueerd en gekeken of de leden samen met de coöperatie op de goede koers liggen om de doelen in 2020 te halen. Dat betekent in principe dat er pas over drie jaar weer aanpassingen komen. Volgens Atze Schaap kan het desondanks ook nodig zijn om tussentijds aanpassingen door te voeren. Die zullen dan wel voorgelegd worden aan de leden. ■

Wat vindt u van het duurzaamheidsplan?

De redactie van Melkvee Magazine is benieuwd naar de mening van leden op de plannen van de zuivelcoöperatie. U kunt uw mening geven door het sturen van een e-mail naar redactie@melkveemagazine.nl.